

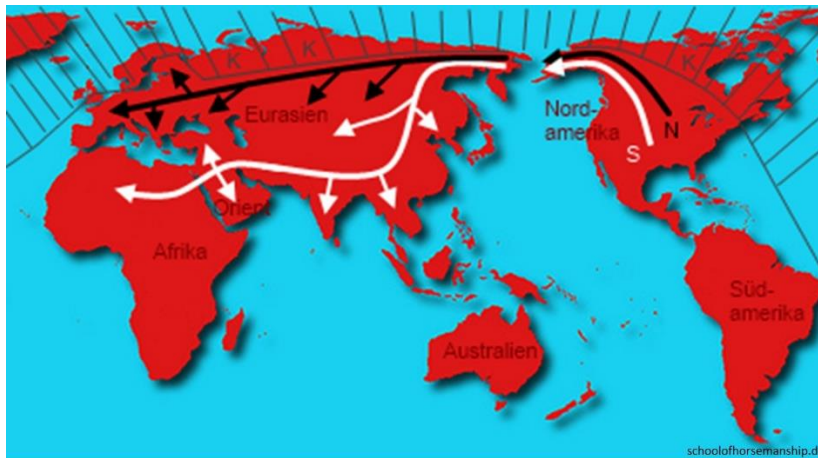
Sammendrag av foredrag

„Hest om vinteren“

Dr.Manja Baunack – Medlemsmøte LKRR 01.12.2016

Fysiologisk grunnlag av hestens termo regulering

- Geografisk utvikling av hesten– klimatiske spesialiteter

Vandring av „Equus“ pga begynnelsen av istiden (for ca. 1 million år siden)

„Nord-hest“ – nordlig habitaten (tundra, skog, fjell)

- tett pelsen om vinteren med sterk «under- ull» og fyldig manke/hale
- veldig bra isolasjon og god beskyttelse mot væte og vind
- F.eks. Islandshest, Fjording, Dølahest

„Sør-hest“ – vandring til Sørasia, Norvestafrika, Sørspania (ørken/steppe)

- tynn pels om sommeren og glissen manke/hale
- takler veldig bra hete, kulde og store temperatur forskjeller men ikke helt bra ekstrem væte
- F.eks. Araber, Fullblodshest

- Termoregulasjon

Hester er funnet i områder med temperaturer mellom -40°C og 40°C .

En hest med vinterpelsen er komfortabel i temperaturer ned til -15°C

En klippet hest er komfortabel i temperaturer til 5°C

→ uten noen endring av termoregulasjon!

Normal temperatur hest: $37,6^{\circ}\text{C} - 38,4^{\circ}\text{C}$

Indre varme produksjon = produkt av stoffskifte

Beskyttelse mot varme tape om vinteren → fysiologisk termoregulasjon

➤ Hud	kropps fett
➤ Pels	høy !
➤ Arteria	bevegelse
➤ Svettekjertel	

- Hva kan gjøres med en svett hest?

Naturlig pels holder hesten varm – men obs! ved trekk og sterk regn
Klippede hester trenger spesielt dekken som transportere svette utover
– obs! varmeoppstuvning under utedekken

Et av de største spørsmålene i livet som heste eier – Dekken ja eller nei ?

Pro vinterpels:

- Holdning av hester så naturlig som mulig
- Optimal stimulans av immunsystemen og termoregulasjon
- Ingen trykk lokasjoner under dekken
- Ingen skade fare pga rutsjende dekken
- Spare pengene 😊

Pro dekken:

- Trening/stevner uinnskrenket mulig hele året (air-conditioning i ridehuset)
- Spare tide på stell av hesten – noen ganger ikke minst viktig i familien – og jobblivet 😊
- Mulighet å kombinere hestens liv som hest og som sportspartner

➤ Det er ingen generell løsning – tilpasning til hver enkelt ekvipasje !

- Obs! Hesten har en spesielt temperatur følsomhet forskjellig fra våres 😊
- Obs! Syke, unge eller eldre hester trenger mer oppmerksomhet (kulde/væte) enn friske!
- Obs! Hester som er vant til dekken om vinteren trenger tide til å takle uten!

- Hvis hester svetter mye følger det til umåtelig tape av vann og elektrolytten.
- Derfor er det lurt å finne kompromiss hvis hester jobber mye hver dag!

- Kanskje et kompromiss ? ☺

Trening om vinteren

Kroppens reaksjon på kulde

- Generellt er muskulatur som ikke jobber stiv og trenger god oppvarming (hest i boxen/paddocken).
 - God oppvarming betyr vide blodkar og derfor god blodgjennomstrømning av muskulatur.
 - Muskelens struktur kan sammenliknes med en gummistrikk som trenger oppvarming å være myk og fleksibel.
- Kulde grader leder til kontraksjoner av blodkarene i tillegg.
- Økt risiko av muskulskader uten tilstrekkelig oppvarming!
- Obs! med klippet bein av hestene som står ute om vinteren!
- Ledder trenger også oppvarming for å unngå tidlig slitasje og traumata. Bra jobbet muskler støtter leddene!

Obs! Hardt og glatt terreng er risikofaktor for å gli og skade leddene.
(Brodde har innflytelse på hov mekanikk og kroppens bevegelse, velge mykt underlag hvis det er mulig.)

Obs! – Ridning i mørket !

Variert trening i ridehuset ☺

Fôring om vinteren

Vannbehov om vinteren

Behov er avhengig av mange faktorer (trening, fôr, klima) og derfor er bestemmelse av behov taller vanskelig.

600 kg hest / lett til moderat arbeid: 30 – 42 l / dag (hardt arbeid – 60l)

➤ Disse tallene gjelder om sommeren og om vinteren !

Obs! Mange hester liker ikke vann temperaturen < 5-9°C

Obs! Noen hestene „spiser“ litt snø men det er aldri erstatning av drikke vann!

Hvis hester ikke vil drikke nok hjelper våtfôr (f.ex. betfiber) eller mikser med eplejuice ☺

Noen studier viser at til 80% av vanninntak korrelerer med høyinntak.

Høyfôring om vinteren

Hestens fordøyelse som grasseater er fremdeles programmert til å spise hele døgnet. Magen er relativ liten og produserer varig mavesyre.

➤ Spisepause skulle ikke være lengre enn 4 (max. 6) timer.

„Bevart“ behov (uten trening, drektighet, ..) = 1,5 kg/ 100kg kroppen`s vekt

➤ Gjelder ikke til høy – ensilasje (70-80% TS) og ensilasje (60-70% TS)

Mange hester blir for tykke med 24h høyinntak.

➤ Fôring minst 3 ganger / dag

➤ Bruk av høynett og lignende

Husk at høy holder hester varm!

Varmt våtfôr

Som grassetter trenger hestene egentlig ingen varmt fôr men riktigt brukt kan det være en meningsfylt supplement om vinteren.

Betfiber og betfôr

Restprodukt av sukker fremstilling som består i hovedsak av lettfordøyelige kostfibre. Dessuten binder fibre fra sukkerbiten svært mye vann.

Betfiber : altså tilnærmet stivelse- og sukkerfritt og egner seg meget godt til hverdagsfôring.

Betfôr : har tradisjonelt sett vært tilsatt ca. 35% melasse (høyt sukkerinnhold) og egner seg som «energidrikk» til hesten etter harde anstrengelser -> ikke ideelt hverdagsfôr!

Begge to tilfører hesten ekstra væske som kan være med på å forhindre forstoppelse som annen mash varianter (f.eks. linfrø).

Vitaminer

Epler, gulrøtter og rødbeter er klassikere om vinteren for å støtte hesten's immunsystemen. Det er ingen definert behov verdi men obs! For mye frukt er skadelig!

Frossen frukt har forskjellig struktur og kan skade hesten's tarmsystem!

Sykdom om vinteren

Kolikk

- Noen hester reagerer med krampe kolikk på bråkulden.
- Mindre vanninntak og mindre bevegelse kan lede til forstoppelse.
- Mindre høymottak / lang spisepause kan følge til magesår.

Lesjoner av muskler, sener og ledd pga utilstrekkelig oppvarming eller isete terreng.

Krysslammelse etter stå-dager med mye kraftfor (sukker!) eller overtrening.

MEN – alle disse tingene kan også skje om sommeren.

Så ta omsorg for hestene og nyt Kong vinter 😊